קולנוע

שחקנים

הקורבן היהודי

אוזם את מענהו

תופעה מפתיעה בעוצמתה ומרתיעה במידה תקפה את אירופה המתורבתת, כמגיפה: המיפלצת הנאצית מעסיקה את הסיפרות והעיתונות הרציניים, את התיאטרון והקולנוע. כתב־העת הגרמני הרייך השלישי כובש רבבות קוראים בזכות הנוסטלגיה והמידע המרתקים שהוא מגיש להם, כחומר דוקומנטרי על התנועה הנאצית: שני סרטים על היטלר הוצגו בפסטיבל קאן בשנה שעברה, ומאז הוצגו כבר כעשרה סרטים רציניים נוספים על בעיית היהודים הנאצים, כשכולם מעוררים גלי־סערה — איסורים מזה והערצה מזה — ברחבי אירופה.

הסרט שומר הלילה עורר סערת־רוחות יוצאת דופן, לכאורה בשל העזתו המינית, אך למעשה — לדברי הבמאית האיטלקית של הסרט, ליליאן קוואני — בגלל תוכנו הפוליטי. לפי־שעה אסרו אותו האיטלקים, להקרנה, למרות שהבמאית שלו איטלקיה. הוא נאסר להצגה בגרמניה, למרות ש־גיבורי הסרט דוברים גרמנית. האנגלים אסרו אותו, למרות שהכוכבים הם בריטיים: שרלוט ראמפלינג ודירק בוגארד.

יחסים חולניים. זהו סיפור על נערה יהודיה, בת 14, ההופכת קורבן למישחקיו הסאדו־מאזוכיסטיים של קצין אס. אס. במחנה־ריכוז. מישחקים אכזריים אלה, על כל העיוותים הנפשיים והגופניים הכרוכים בהם, מגלים איכות מעמיקה של רגש כן. הם שייכים לאותו סוג אנושי של יחסים בין קורבן ומענה, יחסים בלתי־ניסבלים מחד, אך מאידך — אי־אפשר למישחקים בהם לחיות בלעדיהם.

אחרי המילחמה מהגרת הנערה לארצות־הברית. לפתע היא נפגשת עם מענה, 15 שנה מאז תקופת מחנה־הריכוז. עתה היא נשואה למנצח אמריקני מפורסם, ואילו קצין האס.אס. לשעבר מסתתר מפני עברו, ועובד כשומר־לילה במלון וינאי מפורסם ומיושן. סביבו, כנופייה שלימה של נאצים־לשעבר, התופסים עמדות מכובדות בשילטון החדש, ומחסלים בשיטתיות כל מי שיכול להעיד על עברם במילחמה.

היחסים המעוותים בין המעונה למענה מתחדשים כאן, משום שלדברי הבמאית קוואני, כל מה שקרה במחנות־הריכוז הוא תיר אחריו נפשות נגועות בחיידק. אולם הנאצים המקיפים את גיבור הסרט מבקשים לחסל את האשה, המסוגלת להתציב עליהם בפני כל בית־מישפט. כאשר שומר־הלילה מתנגד לכך, הוא מוצא להורג יחד איתה.

המיפלצת לא חוסלה. התירוץ ה־רישמי של האיטלקים, הגרמנים והאנגלים, לעובדה שאסרו את הצגתו של הסרט, הוא התיאור הגראפי המדוייק של היחסים ה־מיניים בין השניים — החל בעינויים וב־מישחקים האכזריים של מחנה־הריכוז, ו־כלה במעמד המסיים של הסרט, כאשר האשה אונסת את הגבר והופכת לצד ה־דומיננטי ביחסים שבין השניים.

זה אומנם סרט נועז מאד, אבל בהשוואה לסרטים המופקים היום, אין הוא עולה על הממוצע, ובוודאי שאין להתייחס לגושא שכזה באמות־מידה המוחלות על סרט־בידור פורנוגרפי רגיל. לכן, מתקבל מאד על הדעת כי טענתה של קוואני ש„נאצים, פאשיסטים ואלה המעסיקים אותם כיום ב־מערכות־השילטון האירופיות," הם אלה שגרמו לאיסור הסרט, המזכיר בצורה מפורשת את קיומן ועוצמתן של אותן חיות ברבריות אשר חוסלו, כביכול, כולן, ב־מישפטי־נירנברג. הסרט אינו מותיר ספק לגבי העובדה שמיפלצות אלו עדיין נושאות באחריות לחולניותם של בני־אדם בני־דורנו.

אם כי הסרט אסור עדיין להקרנה באנגליה, הרי כוכבתו הבריטית, שרלוט ראמפלינג הידועה כבר מזה שנים כשחקנית טובה, חטובה ובעלת חזות מיוחדת במינה, זכתה להיכנס לגלריית הכוכבים הבינלאומיים אך־ורק בזכות הופעתה בסרט זה. שארלוט, בריטית בת 28, אינה דמות חדשה בעולם הסרטים ואף לא בעולם הדוגמה־נות. צופי־קולנוע ותיקים ודאי לא שכחו את הגערה המפונקת והאכזרית מג'וגי' למרות שכל הזרקורים הופנו אז דווקא ל־עבר בתו הצעירה וגדולת־המימדים של סיר מייקל רדגרייב.

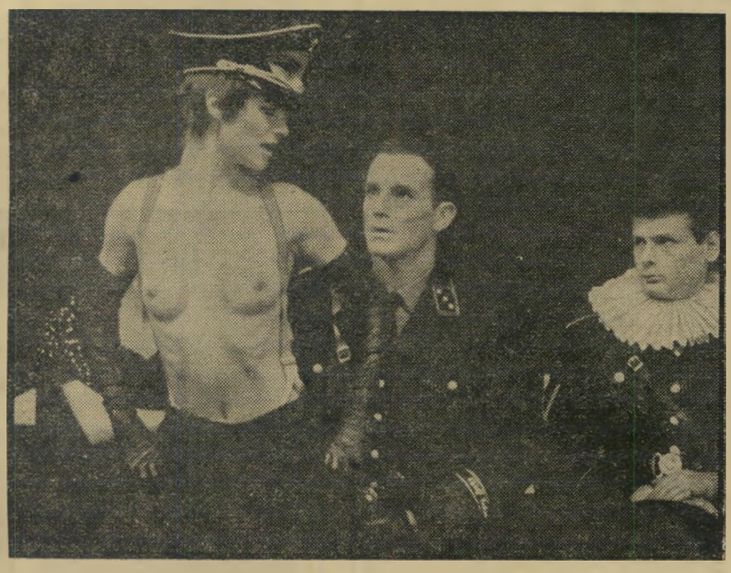

ראמפלינג כיהודיה וקצין ס"ס ב„שומר הלילה"
הקורבן זקוק למענהו אחרי 15 שנה

השחקנית שהפכה כוכבת. יש ש־יזכרו את שארלוט כאשה אצילית בגרמניה המתמוטטת של לוקינו ויסקונטי, ב־ארורים. היא הופיעה בעוד סרטים אחדים, אלא שאותם אפילו חובבי־הקולנוע אינם זוכרים, או שהם לא הוצגו כלל בישראל, כמו העיבוד הקולנועי למחזה הבריטי הקלאסי של ג'ון פורד, חבל שהיא זונה.

בכל הנוגע למולדתה, מודיעה שארלוט ראמפלינג כי „מה שהדהים את הצנזורה כאן היא העובדה ששאה מעזה לחיות יוזמת ביחסי־מין". היא מסבירה זאת ב־מעמד בו היא אוחזת באבר־הזמין של בן־זוגה, בוגארד, ומגרה אותו לקיים עימה יחסים.

אולם, למרות כל האיסורים גם יחד, שארלוט היא כיום כוכבת במלוא מובן המילה. „המדונה בעלת העיניים העייפות," מכנה אותה העיתונות, ומספרת כיצד הצליחה, בתבונה רבה לברוח מכל מיני תדמיות שעולם הסרטים ניסה להדביק לה, החל מחתולת־מין וכלה ובמירשעת מיקצועית ההורסת חיי־מישפחה.

קרון של צוענים. שארלוט נשואה ל־בריאן סאוסקס, איש יחסי־ציבור לשעבר ותסריטאי כיום, ידידה האפלטוני מזה שמונה שנים, מאהבה מזה ארבע, ובעלה מזה שנתיים. לא מעט דובר, בזמנו, על כך שהם נישאו רק אחרי שהריונה של שארלוט ניראה היטב לעין. הם מתגוררים ב־וויללה בסן־טרופז, „משום שיוקר־הדיור בלונדון הוא בלתי־נסבל".

שארלוט, שהיתה בזמנו דמות בוהמית שניסתה הכל, מחיים בין איכרים באפגניס־טן ועד להתבודדות בקרון־צוענים בכפר אלת היופי; 91. נתן את אמונו; 92. התחכ־מות.

מאונך: 1. סמיכת פעולה לפעולה; 2. ערוץ ללא סוף; 3. השלמה, תוספת; 4. מנומרת; 5. רע; 6. בית בשיר; 8. ואקום; 9. ישנו; 13. יתרון, מעלה; 15. שרגליו קשורות אל ידיו; 17. שליט מוסל־מי; 18. משמש בקפיצה־לגובה; 20. נהר באפריקה; 21. עונק־צוואר; 23. דורון; 24. שם כספו בבנק; 26. ממלכה קדומה; 27. לאן; 28. תלולית־קרקע גבוהה; 30. זוהר; 32. תפר; 34. חומת־מים; 36. חלק של יחידה; 37. עליך לדעת! 39. בגולן יש כזו; 41. טמון, אצור; 42. סופר אמ־ריקאי (ש"מ); 43. זיו; 45. בן־תמותה; 48. כנף העוף; 49. שיעבוד; 51. הוא מכה בפיקת הקלייע; 53. נהר באיטליה; 55. מצבת־זיכרון; 57. אמא; 59. חלק הזרוע; 61. שם כולל לבעלי־החיים ממערכת חסרי־החוליות; 63. טמבל בלי ראש; 64א. מקום גבוה; 66. „שוק"; 68. תבונה; 70. רוחש פעילות; 72. קריאת־יגון; 73. פשע; 74. רברבנית; 75. מילת־זירוז; 77. שן הפיל; 78. תכונת משיכת ההמונים; 80. טורף קטן, קרוב לדוב; 81. קול מרשפל, מלוחש; 83. כתב ספרי מדע־בידיוני לנוער (ש"מ); 84. מלחין צרפתי שמת לאחרונה; 88. נוזל החיים; 90. מידת־שטח.